РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. Дж., субота 4-го грудня 1915. Ч. 143. — VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Saturday, December 4, 1915. N. 143.

ЦІЛА СЕРБІЯ В РУКАХ СОЮЗНИХ ВІЙСК.

Серби стратили знова 21.000 в полонених і 52 гармат.

Австрійські війска полонили протягом падолиста 12.000 Москалів.

ПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НА ЗДОБУТИХ ЗЕМЛЯХ.

ВІЙНА ЗІ СЕРБІЄЮ.

БОЛГАРИ ПОЛОНИЛИ В ПРІЗРЕНІ 17.000 СЕРБІВ І ЗДОБУЛИ 50 ГАРМАТ.

БЕРЛІН, 1. грудня. — Болгарський генеральний штаб доносить отсї вісти:

„По короткій а завзятій боротьбі болгарські війска здобули дня 29. падолиста місто Прізрен. Число тут полонених Сербів виносить 17.000. Число полонених зростає дальше. Крім того болгарські війска здобули 50 полевих гармат та гавбиць, 20.000 крісів, 148 самоходів і величезну скількість военного матеріялу".

НІМЦІ ПОЛОНИЛИ ЗНОВА 4.000 СЕРБІВ І ЗДОБУЛИ 2 ГАРМАТИ.

„На полудневий захід від Мітровиці німецькі війска полонили знова 4.000 Сербів і здобули 2 гармати.

„Ціла Сербія находить ся вже в руках німецьких союзників".

АРМІЯ ҐЕН. КЕВЕША ПОЛОНИЛА ДОТЕПЕР 67.400 СЕРБІВ І ЗДОБУЛА 179 ГАРМАТ.

ВІДЕНЬ, 2. грудня. — Міністерство війни доносить:

„Армія ґен. Кевеша полонила дотепер 40.800 сербських жовнірів і 26.600 Сербів у військовім віці. Крім того Австрійці здобули 179 гармат і 12 машинових крісів".

БОЛГАРИ ПОЛОНИЛИ ДОТЕПЕР 50.000 СЕРБІВ І ЗДОБУЛИ 265 ГАРМАТ.

СОФІЯ, 2. грудня. — Болгарська військова управа оголосила урядово отсе:

„Від початку війни проти Сербії (т. є. від 14. вересня) до здобутя Прізрену наші війска полонили 50.000 Сербів і здобули 265 гармат, 136 ляфет (віз, на якім спочиває гармата), около 100.000 крісів, 36.000 гранатів, 3 міліони патронів, 2.350 зелізничих возів і 63 льокомотив".

Для доповненя звіту про загальне число дотепер полонених Сербів не достає ще виказу Сербів, полонених німецькою армією Гальвіца.

СЕРБСЬКИЙ КОРОЛЬ І РОСІЙСЬКИЙ ПОСОЛ УТІКЛИ З МІСТА ВЕРХОМ.

СОФІЯ, 1. грудня. — З терену війни наспіли отсї вісти:

„Сербський король Петро І російський конзуль в Сербії князь Трубецький малощо не попали ся в полон Болгарам. Оба опустили місто Прізрен в день перед здобутєм його Болгарами, утікаючи кіньми верхом. Правдоподібно удали ся до Скутарі (в північній Албанії), де находить ся під ту пору столиця сербської і чорногорської держави".

АВСТРІЙСЬКІ ВІЙСКА ЗДОБУЛИ ЧОРНОГОРСЬКЕ МІСТО ПЛЄВЛЄ.

БЕРЛІН, 2. грудня. — З головної австрійської кватири доносять отсе:

„Австро-угорські війска наступають в Чорногорі з великою силою наперед. Недалеко границї Сербії і Босни австрійські війска здобули пограничні міста: Плєвлє, Боляніч і Якуба".

Отсї міста є віддалені від границї около 13 миль в глиб Чорногори.

Важнійші чорногорські міста є отсї: Цетинє (столиця), Подгоріца, Нікшіц, Джанова і Іпек (Печ).

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

В МІСЯЦИ ПАДОЛИСТІ ПОЛОНИЛИ АВСТРІЙЦІ 12.000 МОСКАЛІВ І ЗДОБУЛИ 32 МАШИНОВИХ КРІСІВ.

БЕРЛІН, 1. грудня. — Австрійське міністерство війни подає до відома, що протягом місяця падолиста австрійсько-угорські війска полонили 12.000 Москалів, між ними 78 офіцирів. Крім того стратили Москалі 32 машинових крісів.

ЗНОВА ПОГОЛОСКА ПРО ЗДОБУТЄ ЧЕРНОВЕЦЬ.

ЛОНДОН, 1. грудня. — До Медіоляну (в Італії) надійшли вісти від кореспондента в Букарешті (в Румунії), що російські війска на Буковині заняли наново Садагуру і Чернівці. Однак потвердженя сеї вісти доси нема.

З огляду на се, що про занятє Черновець не згадує ані російський ані австрійський урядовий звіт, ся вість зовсім не виглядає на правдиву. Остання телеграма з Петрограду не подає жадних важнійших змін.

ПРИГОТОВЛЕНЯ ҐІНДЕНБУРҐА ДО НАСТУПУ НА ВЕСНУ.

ПАРИЖ, 1. грудня. — Телєграми з Петрограду доносять про величезні приготовленя, які роблять Німці до весняної кампанії в Курляндії. Подиву гідна є праця, яку Німці вложили на лінії Рига-Динабурґ в будову сїти зелїзниць і телєграфів.

Весь матеріял, потрібний до сеї будови, приходить на місце вже зовсім готовий. На місци відбуваєть ся лише укладанє. Маєть ся враженє, що се забавки для дітий.

Зі Східних Прус ведуть тепер до лінії над Диною три головні шляхи зелїзничі, на яких рух відбуваєть ся зовсім правильно. Крім сего Німці побудували величезне число побічних зелїзничих шляхів, а навіть поодинокі села получили між собою електричними зелїзницями. Тесаме можна сказати про систему телєграфічну.

Все те вказує на се, що з весною Німці розпічнуть великий похід на півночи на Петроград.

ЦІСАР ФРАНЦ ЙОСИФ 67 ЛІТ НА АВСТРІЙСЬКІМ ПРЕСТОЛІ.

БЕРЛІН, 2. грудня. — З нагоди 67-літної річниці вступленя на престол цісаря Франц Йосифа відбули ся в цілій Австро-Угорщині торжественні богослуженя і сьвяточні збори, причім весь дохід призначувано на жертви війни.

* * *

Цісар Франц Йосиф вступив на престол дня 2. грудня 1848 р., маючи тоді 18 літ житя.

Права української мови на здобутих землях.

БЕРЛІН, 1. грудня. — АВСТРІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ЗАВОДИТЬ УКРАЇНСЬКУ МОВУ ЯКО ВИКЛАДОВУ В БОГАТО ШКОЛАХ В ДОТЕПЕРІШНИХ РОСІЙСЬКИХ ҐУБЕРНІЯХ: ЛЮБЛИНСЬКІЙ І ХОЛМСЬКІЙ. ГОЛОВНИМ УСЛІВЄМ Є СЕ, ЩОБИ БІЛЬШІСТЬ ДІТИЙ ГОВОРИЛА ПО УКРАЇНСЬКИ.

В ШКОЛАХ, В КОТРИХ Є ИНША ВИКЛАДОВА МОВА (ПОЛЬСЬКА АБО НІМЕЦЬКА), ВІДБУВАЄТЬ СЯ НАУКА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ ТОДІ, КОЛИ НАЙМЕНЬШЕ 40 ДІТИЙ ПРИЗНАЄТЬ СЯ ДО УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОСТИ.

РУЇНА В НАШІМ РІДНІМ КРАЮ.

ЗНИЩЕНЯ В ПОВІТІ СЯНІК.

До повітів, в яких московський наїзд полишив значні сліди знищеня, належить безперечно сяніцький повіт, послїдний повіт східної Галичини на полудневім заході. Московський похід йшов тут двома наворотами, раз з кінцем вересня м. р., другий в падолисті 1914 і вже тоді повіт в деяких околицях потерпів дуже значно, бо забрано худобу, понищено огорожі, зрабовано доми і т. д. Через зиму, коли тривали битви в Лунківськім і Дуклянськім провалі, переходили раз-враз великі сили московського війска, які в сих провалах топили ся наче сніг на весняним сонци. Місцеве населенє не зазнало тоді більшого голоду, бо можна було купити збіже і муку.

Нищенє повіту розпочало ся при послїднім відвороті Москалів в маю о. р. Тоді в поодиноких громадах спалило ся по найбільшій части в наслідок гарматних стрілів слідуюче число господарств (хат і будинків господарських): I) громади з руським або переважно руським населенєм: Босько 81, Черемха 49, Дальова 2, Должиця 2, Явірник 3, Команьча 20, Липовець 24, Куляшне 2, Мокре 2, Надоляни 12, Одрехова 83, Ославиця 9, Прибишів 1, Радошиці 19, Ріпиця 2, Синява 2, Щавне 18, Шкляри 3, Тарнавка 9, Токарня 8, Туринсько 5, Вислок великий 3, Воля петрова 2, Воля сукова 7, Волиця 1, Вільхівці 9, Костарівці 1, Чертеж 1, Дубрівка руська 10, Трепча 7; II) громади з чисто польським або переважно польським населенєм: Довге (Длуґє) 89, Небещани 4, Яцмир 103, Посада долішна 35, Посада вільховецька 31, Посада заршинська 123, Заршин 121, Новотанець 6, Ясліска 6 і III) міста (жидівсько-польські): Сянік 20, Буківско 11, Риманів 16. Разом в 30 чисто руських громадах зглядно в громадах з перевагою руського населеня спалено 393 господарств, в 9 чисто польських громадах зглядно в громадах з польською перевагою спалено 518 господарств, в трех жидівсько-польських містах 47 господарств, а решта по одному господарству в поодиноких громадах — разом в цілім сяніцькім політичнім повіті спалено в 50 політичних громадах 997 господарств (хати і господарські будинки). Більше знищенє в польських громадах треба пояснити тим, що лежать вони на долах, хати там є побудовані на малім просторі, (противно як в горах) і Москалї дуже завзято боронили там зелїзничої лінії.

Під проводом старости Вайдовського основано при старостві комітет ратунковий і комітет для відбудови повіту, в склад котрого входять з Поляків: повітовий маршалок Лясковський, секретар повітової ради Вжесьньовський, інжинір повітової ради Шомек і граф Потоцький з Риманова; з Українців: сяніцький парох о. Константинович і інжинір Краєвого виділу Волод. Дидинський, приділений тепер до служби в сяніцькім старостві. Засіданє сего комітету відбуло ся 22. жовтня с. р. і на нім обговорено стан шкід, спосіб відбудови і ратункову акцію, бо сільському населеню, яке з причини военних ділань не могло належито обробити ґрунту (а се що обробило, то знищила посуха), грозить в короткім часі голод. Велику більшість сільського населеня треба прямо годувати з державних фондів аж до слідуючих жнив. В повіті дуже мало рогатої худоби і коний, а також і робочих сил, бо майже всї мущини служать при війську. З сеї причини військові власти повинні безуслівно зарядити звільненє певного числа ополченців, зокрема з тих громад, які знищено і які треба відбудувати, бо инакше не можна буде перевести навіть тимчасової відбудови; в сїй справі повинен Український Парляментарний Клюб поробити відповідні заходи у властивих чинників. До сего Галичина, так страшенно зруйнована московським наїздом, має повне право.

На справу відбудови сяніцького повіту призначило правительство досі 480 тисяч корон; відбудовою керує інжинір Дидинський. Поступованє при відбудові є того рода, що там, де громада має ліси (пр. в Одреховій) і знищені господарі одержують від громади будівляний матеріял, правительство приходить тільки з грошевою підмогою в висоті 500 К або і більше. Для більшої однак скількости громад являєть ся потреба взяти справу достави і обрібки будівляних матеріялів в руки правительства, бо ціни за ті матеріяли у приватних торговців є дуже великі. Правительство повинно закупити будівельний матеріял пр. в лісах польського перемиського епископства в ясліськім ключі, але матеріял порізати само в тартаках (Шеля в Яслісках, Моравського в Одреховій, Барґеля в Старій всї, кн. Чарторийського в Вернивці, гр. Потоцького в Риманові), які можна на сю ціль ужити; кромі сего треба вибудувати парову кругову цегольню — найліпше в Заршині. В сей спосіб подешевіє будівельний матеріял може о половину, бо матеріял в натурі дістанеть ся в руки прямо знищеному господареви.

В деяких громадах, де населенє не має приміщеня (пр. Посада заршинська, Черемха), буде правительство будувати ще перед зимою так звані двояки (хати з дерева з двома кімнатами для двох родин і зі стайнею), які опісля можна переробити на господарські будинки; населенє з инших громад знайде покищо приміщенє по сусідних селах, а за се титулом річного чиншу правительство буде платити властителеви по 100 К від родини. Властива відбудова може розпочати ся доперва в слідуючім році, причім дерево треба зрубати в зимі — инакше воно без вартости.

Москвофільські товариства в Сяноці („Бескидъ", „Народный Домъ" і инші) правительство ще в серпни м. р. розвязало чи приписило; куратором майна сих товариств іменовано о. Омеляна Константиновича з Сянока і він вже минувшого року урядував в „Бескиді"; сего року покищо „Бескид" не урядує, бо нема сил.

Наші товариства в Сяноці, як і бувало давнійше (з виїмкою філії „Сільського Господаря" і склепу „Народної Торговлі"), ледви клигають. Народна Торговля отворила склеп (веде тепер директор Дуткевич), який зрабували Москалі, але товарів там брак. З українських інтеліґентів є тепер в Сяноці: о. Константинович, повітовий судія Шуляневич, урядник дирекції скарбу Герман, спенсіонований виділовий учитель Гавдіяк і приділений до Сянока інжинір Дидинський. Наша інтеліґенція — головно духовенство — на повіті як і перед тим — зовсім мертва. Народ темний — без проводу і науки — байдужний на все. Повіт жде на поселенє у нас якогось спасителя, бо инакше не весела будучність перед нами. На разі треба робити що можна і сільські інтеліґенти повинні ширити „Свободу", при помочи якої можна з часом виробити деякі розумні і патріотичні одиниці з поміж самого селянства, здеморалізованого москвофільством, під якого впливом було досі.

(З львівської „Свободи").

Памятайте про жертви на Фонд визволеня України і на Дар для Січових Стрільців!

Доси зібрано:

на Фонд визволеня України	$24.473.80
на Дар для Січових Стрільців	612.54

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, БО СЕ Є ОДИНОКА І НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦІ!

Український Сойм

ДНЯ 30 і 31. ЖОВТНЯ 1915 Р. В НЮ ЙОРКУ.

(ЗВІТ).

(Продовжене).

Відчитанє меморіялу.

Володимир Лотоцький відчитує меморіял, який звучить:

УКРАЇНСЬКА СПРАВА.

Теперішна европейська війна дала нові впадаючі в очи докази, що національна ідея, хоч укрита під грубим всесьвітним локривалом новітної цивілізації і деким цілком погребана, всетаки лишила ся одною із загальних ідей людства.

Ізза сього, коли будучий загальний мир має бути тривким, мусить принести здійснене національних ідеалів народів цілої Европи. Зокрема треба подбати, щоби раз вже признати справедливість всім дотепер поневоленим народам. Бо якенебудь нехтоване живого і збудженого до житя народа підчас будучих мирових переспрацв засіє зерно бунту і загрозить тривалому так довго очікуваному і так конечно потрібному мирови.

Нема найменьшого сумніву, що українське національне питанє є одною з найважнійших справ Европи.

Українці числять понад 35 міліонів голов і займають шесте місце між народами Европи, оскільки їх взагалі признають народом.

Вони замешкують простір 850 кільометрів, а сей простір обнимає низше вичислені краї Австро-Угорщини й Росії. Ми вичисляємо тут імена кождої провінції і процентове число Українців, котрі там жиють:

АВСТРО-УГОРЩИНА:		Волинь	70 %
		Катеринослав	69 „
Буковина	80 %	Холм	60 „
Східна Галичина	70 „	Херсон	59 „
Північно-східна часть Угорщини	60 „	Таврія	42 „
		Кубань	47 „
РОСІЙСЬКІ ГУБЕРНІЇ:		Ставрополь	37 „
		Вороніж	36 „
Полтава	95 „	Донська область	28 „
Чернигів	85 „	Гродно	23 „
Поділє	81 „	Курск	22 „
Київ	79 „	Бесарабія	20 „
Харків	70 „	Минск	19 „

З огляду на природні богатства Україна є одним з найбогатших країв Европи. її чорнозем дає одну третину збіжевого збору російської держави, а більше ніж дві четвертих збіжевого вивозу з Росії. Одна трета часть усього стану худоби в Росії походить з України. Україна дає 70% угля, 60% зеліза а 60% соли з усеї продукції сих мінералів в Росії. Всї галузи промислу ростуть скоро і находять твердий ґрунт на Україні. Положенє України над побережем Чорного моря і близькість до Середземного моря, її положене неначе на порозі далекої і близької Азії є дуже корисне для її політичного і економічного розвою. Український нарід відзначаєть ся сильною фізичною будовою, а його духова вдача надаєть ся до всїх здобутків культури.

Коли би вони не мали вродженої фізичної і духової сили, то вони давно вже щезли би з етноґрафічної мапи Европи.

Сей колись могучий і культурний край, звісний в історії під іменем київської і галицької держави, стратив свою независимість підчас монгольського наїзду в 13. і 14. столїтю. Наслїдком сього Українцї підпали під панованє Польщі. Польська держава безпвнинно використувала українську землю, гнобила український нарід, переслідувала його мову і релїгію, а рівночасно була заслаба, аби оборонити Україну перед Татарами. Через 500 лїт монгольські орди безнастанно нищили цїлу українську землю, забираючи нарід в ясир. Сї віки татарської руїни здержали розвиток українського народа і позбавили його міліонів населення, які гинули або на поли бою або в неволи.

В тих сумних часах український нарід для самооборони з'організував рід народного війська на взір старинних княжих дружин. Хоч сї лицарі називали ся „запорожськими козаками", то вони не мають нічого спільного з нинїшними російськими козаками, Се українське військо підняло в 17. столїтю прапор свободи і, опираючись на зростаючій силї цїлого українського народа, приступило в 1648. роцї до освобожденя України з польського ярма. Але новоутворена українська держава була загрожена з усїх сторін: Прльщею, Московщиною, Татарами і Турками. Сей стан спонукав гетьмана Богдана Хмельницького в 1654. роцї заключити умову з Росією в містї Переславі під умовою, що Україна, хоч буде у злуцї з Росією, задержить повну автономію і самоуправу, власну армію і буде мала вільну руку в заграничній політицї. Але сейчас опісля 1667. р. Росія зломила договір і відступила Польщі західну часть України. В подібний спосіб Росія нищила постепенно автономію східної части України, хоч ся автономія була запоручена договором. Знесено уряд гетьмана і усунено цїлу демократичну систему самоуправи, а в 1775. роцї згасла остання іскра независимости України.

Коли по подїлї Польщі в 1772—1795 західна часть України прийшла знова в посїданє Росії, вона не щадила ніяких зусиль, щоби знищити Українцїв яко націю. Катерина II. завела кріпацтво і український хлоп став власністю панів, котрі, стративши стичність з народною традицією, з часом змосковщились. Росія змосковщила український церков, кроваво переслїдувала греко-католиків, злучених з Римом, так званих — Униятів, котрих велике число було в західній Україні; оголосила їх релїгію незаконною, а вкінци заборонила уживанє української мови в церкви, школї і в прилюдних інституціях.

Мимо всїх тих переслїдувань і перепон українська лїтература і наука поступала вперед і поширяла ся стихійно, — підчас загального відродженя народного духа по француській революції, — саме тодї, коли з другої сторони московщенє України робило поступи лише між висшими клясами. Наслїдком сього цар Олександер II. видав 1876. року тиранський указ, яким цїлковито заборонив видаванє й уживанє якогонебудь друкованого слова в українській мові. Той указ впав сам собою, через оголошенє маніфесту в 1905. р. завдяки російській революції, коли то віджив наново рух за автономією України. Колиж одначе прийшла реакція, український рух зачали давити наново як передтим. Лише в тій части України, яка по подїлї Польщі припала Австро-Угорщинї (східна Галичина і західна Буковина) доля Українцїв була щасливійша.

По 500-лїтнім гнетї і визиску зі сторони Польщі, признано їм перший раз людські права і вони зачали поволи приходити до себе і розвивати ся. Одначе навіть тут вони мусїли зводити тяжку боротьбу зі своїми давними гнобителями, — з польською шляхтою, котра прийшла до сильних впливів і могла дальше угнетати український нарід давними способами.

Розвоєви українського народу ставила та шляхта перепони на кождім кроцї. Метода науки в публичних школах мала на собі пятно польського духа, а се спричиняло неграмотність, бо відсували Українцїв від школи. Не допущено до заложеня ніодної української фахової школи, щоби Українцї не могли кинути ся на поле промислу і торговлї; число українських шкіл було мінімальне, щоб не допустити до чисельного зросту української інтелїґенції. Українське селянство в Галичинї зведено на нужду і приневолено його або еміґрувати до Америки або їхати на зарібки до сусїдних країв. Все те роблено в тій цїли, щоби спольщити сю частину України.

Мимо всїх тих перепон Українцї найшли під охороною австрійської федералїстичної конституції можність національного розвитку і їх політичне значінє постійно зростало. Се треба завдячувати тому, що російський панславізм почав останними лїтами грозити прилученєм східної Галичини до Росії з тою метою, щоб здавити національні змаганя австрійських Українцїв, які сильно впливали на Українцїв в Росії. Що Росія мала такі наміри, видно з сього, що підчас російського наїзду на Галичину в першій половинї 1915. року українські школи і товариства замкнено, а навіть заборонено уживанє української мови. З тої то причини Українцї з Галичини борють ся не лише в правильній австрійській армії, але також вони уважали за конечне зорганізувати полки добровольцїв, щоби боронити своєї свободи проти царизму.

Українська справа є далекосягла не лише з політичного погляду, але також з ширшого погляду на поступ людскости. Тут ходить о істнованє 35-міліонового, фізично і духово сильного народа.

Український нарід винародовлюють з великими трудами; а прецінь його можна просьвітити і провадити його до поступу лише в його рідній мові. Український нарід вироджуєть ся духово через невіжество, а фізично через застрашаюче поширюванє нужди. Селянський сьвітогляд не вистарчає в теперішних часах, щоби забезпечити духове й фізичне відродженє 35-міліонового народа. Без просьвіти у своїй рідній мові, без публичних чи приватних, середних і висших шкіл український нарід мусить все остатись позаду своїх сусїдів і не може бути могучим чинником у здемократизованю східної Европи.

З огляду на цїлковиту недостачу національної школи число неграмотних на Україні прибрало нечувані розміри. У східній Галичинї, де вкінци є доволі українсько-польських шкіл, скількість неграмотних упала до 50%.

На російській Україні відносини в сїм зглядї є застрашаючі. Ось-такий є процент неґрамотних в кількох російських ґубернїях:

Поділє	84 %	Катеринослав	78 %
Волинь, Полтава, Харків і Кубань	83 „	Херсон	74 „
Київ і Чернигів	82 „	Таврія	72 „

Факт, що більшість населеня є неграмотна, треба завдячувати сьому, що в народних школах учать лише в московській мові, чужій для дїтий, а навіть само читанє і писанє по московськи, чого нарід не уживає, мусить забувати ся в короткім часї.

Неграмотний нарід є неспосібний навіть до матеріяльного поступу. Зглядний низкий стан хлїборобства на Україні треба приписати сьому, що наука господарства в рідній мові заборонена. Тесаме відносить ся також і до низкого політичного осьвідомленя, бо український хлоп не читає російської часописи, а українські заборонені.

Через недостачу елементарного образованя і цїлковитого незнаня правил гіґієни смертність на Україні є дуже висока і лише незвичайно великому процентови новородків треба завдячити, що та смертність рівноважить ся. Річний процент смертности є слїдуючий:

Харків	2.9 %	Волинь, Поділє і Херсон	2.5 %
Катеринослав	2.8 „	Полтава	2.4 „
Чернигів і Київ	2.6 „		

Поділ і парцеляція хлопської посїлости дійшли до сього, що наприклад в губернії полтавській перед 20 лїтами 50% хлопської посїлости виносило 4½ акра. Промисл на Україні є нерозвинений ізза російської тарифово-цлової політики. Лишаєть ся хиба один ратунок, а то: еміґрація. 62% поселенцїв, котрі прийшли в 1910. р. з европейської до азійської Росії, походили з України, — з сього збіжевого шпихлїра російської держави.

*
* *

На підставі отсих виводів в меморіялї, Український Сойм, відбутий в Ню Йорку дня 30. жовтня 1915 р. в Купер Юніон Гол, з огляду на добро українського народа, ухвалює і проголошує перед цїлим сьвітом отсе домаганє:

ОСТАТОЧНА ЦЇЛЬ УКРАЇНСЬКОГО РУХУ Є СТВОРЕНЄ НЕЗАВИСИМОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ, ЯКА ОБНЯЛА БИ ТЕПЕРІШНІ ЗЕМЛЇ, ЗАМЕШКАНІ УКРАЇНЦЯМИ У СХІДНІЙ ЕВРОПІ.

АЛЕ, РОЗУМІЮЧИ СЕ, ЩО СЯ ОСТАТОЧНА ЦЇЛЬ МОЖЕ НЕ ЗДІЙСНИТИ СЯ В БЛИЗКІЙ БУДУЧНОСТИ, І З ОГЛЯДУ НА ТЕПЕРІШНІ ВІДНОСИНИ, СЕРЕД ЯКИХ ВИДВИГНЕНО СПРАВИ БЕЗПОСЕРЕДНОГО ЗНАЧІНЯ, УКРАЇНЦЇ БАЖАЮТЬ:

ЩОБИ В АВСТРО-УГОРЩИНЇ З УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ УТВОРЕНО ОКРЕМУ ПРОВІНЦІЮ НА ФЕДЕРАТИВНИХ ОСНОВАХ, В КОТРІЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД МІГ БИ МАТИ САМОУПРАВУ І БЕЗ СУПРЕМАЦІЇ ПОЛЯКІВ АБО ЇХ ШЛЯХТИ МІГ БИ РОЗВЯЗАТИ САМ СВОЄ НАЦІОНАЛЬНЕ Й ЕКОНОМІЧНЕ ПИТАНЄ:

ЩОБИ В РОСІЇ, НА ПІДСТАВІ ПЕРЕЯСЛАВСЬКОГО ДОГОВОРУ, ЯКИЙ ДОТЕПЕР МІСТИТЬ СЯ В КНИЗЇ ДЕРЖАВНИХ ЗАКОНІВ, А ЯКОГО НЕ УСУНЕНО, УКРАЇНА ДІСТАЛА АВТОНОМІЮ.

(Конець буде).

ПОБІЛЬШЕНЄ „СВОБОДИ".

З причини, що тепер є богато матеріялу з українського житя в Америцї і в старім краю і завдяки тому, що число передплатників „Свободи" сильно зростає, постановила Управа Друкарні і Редакція „Свободи" видавати „Свободу" протягом певного часу у збільшенім обємі. Переведено се в той спосіб, що тепер суботнїшна „Свобода" має замісць 4 сторони — 6 сторін. Голоси наших передплатників, в листах до редакції, були за тим, щоби четвергове число нашої часописи мало 8 сторін. Взагалї — постійне побільшенє „Свободи", а зокрема четвергового числа, можна буде взяти під розвагу по Новім Роцї, коли число передплатників зросте до сеї міри, що фонди на се позволять. Тодї можна буде подумати також і над иншими ще улїпшенями „Свободи".

Все те залежить не від нас, але від українського загалу в Америцї. Коли число передплатників нашої часописи зросте ще від Нового Року о 5 до 10 тисяч, то все те дасть ся перевести.

Коли кождий з дотеперішних передплатників „Свободи" зрозуміє, що приєднуванєм нових передплатників для своєї часописи ширить українську справу і таки для себе самого робить се добро, що причиняєть ся до улїпшеня ґазети, то з'єднанє такої скількости нових передплатників піде легко.

„Свобода" тепер є дуже тана, бо за 156 чисел на рік вже з почтою коштує всего 2 доляри на рік у Злучених Державах, а 3 доляри в Канадї, тож кождий, навіть і найбіднїйший з Українцїв в Америцї може собі позволити на се, щоби бути своїм паном і стати самостійним передплатником „Свободи".

На жаль, є ще подекуди в Америцї такі Українцї-Русини, що замісць своєї ґазети читають польські або словацькі. Роблять вони се лише з пустої навички, як той хробак, що цїле житє був в хронї, бо не знав, що є щось лїпшого. Але наші люди можуть тій бідї зарадити. Се не є така велика штука. Показати їм кілька разів „Свободу", нехай на очи переконають ся, чи друга ґазета може бути лїпша; чи може мати лїпші і стараннїйше оброблені відомости про війну, зі старого краю і т. д.

„Свобода" виробила собі загальне признанє у Злучених Державах і в Канадї, що жадна ґазета не потрафить їй дорівнати. Навіть Поляки, ті, що вміють читати по українськи, признають, як пишуть нам наші люди, що жадна з польських ґазет не має таких добрих і всесторонних відомостий з Галичини, Буковини і з Росії, як має наша часопись. І се дійсно правда, бо польські часописи мають лише відірвані відомости. Се можна пояснити сим, що польське житє в старім краю є так зване „панське"; воно далеке від народного і чуже загалови народу. В Українцїв инакше — цїлий український загал живе одним народним житем і тому наше народне житє близше також всїм чужинцям ніж польське — панське.

І власне з тої то простої причини найсьмішнїйше виглядає, як ще й Українець такий трафить ся, що лакомить ся на польську ґазету.

По Новім Роцї того більше не повинно бути, а натомісць число передплатників української ґазети „Свободи" повинно ще зрости, а се вийде лише на користь нашого загалу тут на американській землї, а як буде загальна користь, — то також і для кождого Українця зокрема.

ДАР ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦЇВ.

(На ранених і вдови та сироти по убитих).

93. Когус, Н. Й. На руки п. Ф. Тимкевича зложили: Членицї Сестрицтва Пречистої Діви Марії $5.75; Йосиф Даимба $1.50; Т. Афінович $1.00; Ф. Тимкевич, Стефан Палка, Петро Бабяк і Іван Ярош (Поляк) по 50 цнт. — Разом $10.25

94. Ню Йорк, Н. Й. На руки Николая Франчука і Івана Гаврилка зложили: Юрко Дупей, Василь Гад... Настя Артимюк, Танасій Регуш і Михайло Никифо... по $1.00; Василь Букатчук 30 цнт.; Анна Подюк, Іван Гаврилко, Николай Франчук і Іван Гонтарюк по ... цнт.; Іван Лукань 20 цнт.; Василь Городецький ... цнт. — Разом $6.6...

95. Гейзелтон, Па. На руки Йосафата Касияна ...жили: Лесь Шитеда і Гриць Коропецький по $1.00; Василь Вістовський, Михайло Цалковський і Марина Цалковська по 50 цнт.; Андрій Злоцький, Йосафат Касиян, Петро Григор, Іван Григор, Василь Григор і ... Гронський по 25 цнт. — Разом $5.00

96. Джерзи Сіти, Н. Дж. Михайло Леции жертвував $...

97. Джерзи Сіти, Н. Дж. Никола Вацлавський жертвував $...

Сума оголошена в сїм числї „Свободи" виносить $...
Оголошено в ч. 142 „Свободи" $587.64

ЗАГАЛЬНА КВОТА $612.54

КАЗКА ПРО „БІЛОГО ЛЕБЕДЯ".

Ворона піря десь дістала
Із лебедя чи лебедихи,
Й собі у хвіст позатикала, —
І повно радости та втїхи.

Скрізь парадує й викрикає:
„Я не ворона, най то знає
Кождий на землї Вашінґтона —
Я білий лебідь, не ворона!
Тепер менї пора до парку
Помежи лебеді дістатись,
Що там в панів є на фільварку
Мушу з панами запізнатись".

*
* *

Лебеді, взрівши нашу кралю,
Біжать, летять, ставочком, всюда,
Як не зачнуть її без жалю
Скубсти і дерти — страхопуда
Зробили з нашої ворони...
І не вважали на проклони...

*
* *

Гіркая доленька ворони...
Вернулась в ліс. Жалї і стони,
Присяга щира, що до гробу
Затримає свою подобу
Воронячу і більше вже
Чужого піря не вбере.

Не помагало. По корчах
Втїкав від неї всякий птах,
Втїкало навіть і звіря
Мов війско білого царя.
Підскубана і зголоднїла
Десь біля тина костенїла.

З лебедя піря не придбала,
Ще й своє чорне пострадала,
І не попала між лебеді
І так лишилась мов на ледї.
Лиш заспівала, любий сину,
Остану пісню — лебедину!

Після Богдана Лепкого
подала Явдошка Кадильниця

Замітка. ... Сей вірш писаний легким ... ...ованих казок (байок) і тому легко його на... на память.

ЖЕРТВИ

НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

Прислали дальше:

740. Бруклин, Н. Й. На хрестинах у п. Івана ...тюха жертвували на бідні вдови і сироти в старім ... слїдуючі добродії: Іван Коптюх і Т. Вер... $1.00; П. Костик, З. Бардак і Ю. Яринськи... цнт.; А. Гулей 35 цнт.; Марія Пухаль 30 цнт. ... ...лак, І. Кравчук, Т. Стегніцький, І. Ма... Лєшко по 25 цнт.; Н. Митович 20 цнт.; ... цнт. Разом $5.70. — На хрестинах у п. Йосифа ...ного жертвували на тусаму цїль отсї добродії: ...лений $1.00; А. Гулей, В. Наконечний і Анна ... по 50 цнт.; маленький Мирослав Пухаль 30 ... Синюта, І. Коптюх, М. Горинь, І. Гарасим, М. ... П. Костик, Т. Лешко і І. Король по 25 цнт. ... ський, Я. Голембйовська і О. Возняк по ... $5.10. — Обі збірки виносять (гроші надіслав ...кою жертводавцям п. Николай Пухаль) $10.80

741. Бруклин, Н. Й. На хрестинах у п. ...ти жертвували на Фонд визволеня України ... гості: Юрій Плюта, Антін Потопляк і Текля ... по $1.00; Катерина Кецула, Ілія Балух, Іван ... Йосиф Шупер по 50 цнт.; Михайло Бзедель, Іван ... Михайло Плюта і Володимир Панась по 25 цнт. ...зом (гроші надіслав зі щирою подякою жертводавцям п. Йосиф Шупер з Пасейку, Н. Дж.) $...

742. Ню Йорк, Н. Й. На хрестинах у п. Івана ...тарюка на зазив Мафтея Ставчанського ... руки Николая Франчука і Івана Гаврилка на ... ви і сироти в старім краю отсї добродії: Никола... ...чук і Мафтей Ставчанський по $1.00; Луція ... цнт.; Марія Сьвонтик, Василь Букатчук, Ісидор ... Параска Боднар, Дмитро Мандришора, Іван ... Іван Гаврилко і Василь Городецький по 25 цнт. ... Букатчук 10 цнт.; Іван Лукань 5 цнт. — Разом $...

743. Мунсон, Алборта, Кан. Роман Пилявський ... діслав на бідні вдови і сироти в старім краю от... ...тви: Роман Пилявський, Семен Гриньків, Антін ...ський і Фридерик Олїйник по $1.00. — Разом $...

744. Етвуд, Онт., Кан. Кость Комар жертвував на Фонд визволеня України $...

Сума оголошена в сїм числї „Свободи" виносить $...
Оголошено в ч. 142 „Свободи" $24.447.35

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $24.473.80

Богдан Лепкий.

НА ОСІННОМУ БЛАКИТІ...

На осінному блакитї
Сірий шнурок журавлїв;
Ніби тихий плач по лїтї
Чути їх далекий спів.

„Кру, кру, кру! Ростїть здорові
Колосочки на полях,
І ви квіти у діброві,
І ви дїти у хатах.

„Кру, кру, кру! Нехай минає
Вас неволя і біда,
Най з весною завитає
До вас мир і свобода".

"SVOBODA" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper

published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States: $2.00 per year, $1.00 per 6 months, 0.75 per 3 months	В Злучених Державах: на рік $2.00, на пів року $1.00, на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries: $3.00 per year, $1.50 per 6 months, $1.00 per 3 months	В місті Jersey City, до Канади і других країв: на рік $3.00, на пів року $1.50, на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS — MEMBERSHIP LABEL

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

Гр. Гануляк.

ЯК МОСКАЛІ ОБХОДЯТЬ СЯ З НАШИМИ ЛЮДЬМИ.

(Опис Українця з австрійської армії на основі помічень у занятій Волинській землі).

Сонце клонилось вже за „Сьвяту гору", як ми стали постоєм у невеликій волинській оселі. Ще сьогодня рано були тут московські війска. Тепер вони вже далеко. Втікають, лишаючи за собою своїх ранених салдатів, вози з амуніцією і поживою та порожні, вилюднені села. І тут, де тількищо станула наша нога, нема нікого з місцевих жителів.

Ми остановились в порожних хатах і ладимось до спочинку. Аж тут приходить один з наших вояків і доносить, що в одній хаті лежить якийсь хорий мужик і ранений салдат.

Збирає ся йти там наш лікар, йду і я. Хочу глянути на тих людий.

Приходимо в хатину. Темно, тільки крізь мале віконце кидає місяць свої сріблисті струї... З кімнати заносить якимось дивним сопухом. Розглядаюсь довкола. Огортає мене ляк, серце завмирає в грудях. На тапчані в кутику, між лахматами лежить труп якоїсь старшої женщини. Під печею сидить згорблений підстаркуватий мужик і переляканими очима дивить ся на нас. Сорочка на нім чорна, подерта, місцями гейби сліди крови.

— Що з вами? — питаю.

— Ось, бачите, гину, тай нема кому поратувати. **Збили мене козаки до крови тай оставили.** Гинь, пропадай тут без поратунку. Суд Божий, конець сьвіта прийшов...

— А се хто? — питаю, показуючи в кут.

— Моя жінка, лежить від вчера ще, **а сина, також побитого, забрали московські санітарі на віз тай повезли...**

— Як же се було з вами, за що вас били козаки?

— За що? Або вони перший раз били? У нас все бють. А тепер... — тут урвав. Ага, коли се було?...

Якраз у неділеньку. Ціле село зійшлось під церквою, попа нема, давнійше вже виїхав, бо, каже, боїть ся Австрійців. Тож ми й самі молимось. Аж тут приїздить на конях кількох козаків. Кажуть, що мусимо виступати з села і то таки зараз. І вечером, під ніч стали виганяти людий. Я думаю, не пійду. Стара, ось вже небіженька, говорить: не йди нікуди, таж завтра маєш просо молотити, а я з хлопцем пійду в поле гречку забрати. Хто хоче, най виступає, а ми не будемо. А тут вже бігають салдати по хатах, виганяють людий. На моє подвіре заїхало двох козаків, тай кричать: „Мужік вон!"

Я кажу: Та на яку нужду будемо виступати? — Не говори нічого — кричить козак, — ти дурний мужик, — прийдуть австрійські салдати, будуть усіх різать, колоть. — Я не боюсь, кажу, а як прийде остання година, то помру на своїй землї. Тут родив ся, тут і вмерти не страшно, а з вами таки не пійду. Тай пійшла-ж тоді в танець нагайка. **Били мене і мою жінку, і сина били, усіх нас били. Стара повалилась на землю, козак до неї з ножем, поперевавив її так, що вже й не піднеслась із землї.** Я також ледви живий стою під плотом і молю: „Люди, та що я вам завинив?" А вони вже не били тільки взяли хлопця, — сімнайцять літ йому, — тай поїхали. А я зі старою остав ся. Доволік ся до хати і поклав ся на тапчан, а вона таки в ночи померла. А я сиджу тут і молю Господа милосерного, щоб і мене зі сьвіта забрав. А там за вікном, на присїпі також хтось важко стогне. Мабуть якийсь ранений салдат; та що я йому поможу...

Ми вийшли на подвіре, а там справді ранений салдат. Лїкар приказав санітарам забрати мужика й салдата. Вони також поховали другого дня помершу женщину.

Салдата, раненого в ногу, перевязали австрійські санітети й подали йому і мужикови теплу страву.

— Хороші у вас люди — каже салдат, — а нам говорили, що у вас таке лихо, що й подумать страшно... А хліб який у вас хороший, а які офіцири! А нам казали: В Австрії хлїба нема, голод там великий дуже. Ех, колиб так знали мої товариші, що нас обманює наше начальство, давно кинули-б „ружя", тай здались би. Якого чорта будемо воювать!?...

Прийшов до себе і мужик, коли покріпив ся теплою стравою. Перехрестив ся три рази і каже: Спасибі вам, панове, що нагодували мене. Дай вам, Боже... Ви люди, їй Богу, хороші...

Старий бажав ще побалакати, та в нас не було часу. Робота з кватирами, вечерою, бож цілий день ми були в дорозї.

Пізною ночию ми поклались спати, а о 5-тій раненько, як звичайно, були вже на ногах.

На сільськім цвинтарі сьвіжа могила. **Поховали там українську селянку, що згинула від козацьких побоїв.** Її чоловік байдужно стояв над могилою. Він закаменів в тім болю і страху, який прийшлось йому пережити в часї відвороту Москалів.

Кинули ми грудку землї на могилу тої жінки, жертви московської самоволї — тай ідемо в село. Йде з нами і мужик. Кажу йому: Ходи до нас, будеш з нами жити, бож в селї сам не останеш ся.

— Пійду, пійду, лиш позвольте менї подивитись ще на гречку. Може що остало, то заберу в хату.

Пійшов і я з ним в поле подивитись на гречку, але там нічого не було. І се забрали Москалї зі собою.

Мужик найбільше за се негодував на Москалїв і цілий день говорив про ту забрану гречку.

Місце постою І. бриґади ополченців.

Українські Січові Стрільці.

„ВАЖНОГО" ЗЛОВИЛИ.

(ВІД ВЛАСНОГО ВОЄННОГО КОРЕСПОНДЕНТА).

(Право передруку застерігає собі автор).

—o—

— Мене зловили Москалї через зраду одного зайшлого Поляка, Мазура, коло міста Товстого, на Поділю, і везли до Тернополя. В Товстім захопила нас ніч і ми мусїли переночувати — розпочав Влодко сьогоднїшне оповіданє про свої пригоди в Галичинї в тім часї, як ще вона була залита московськими війсками.

По невеличкім місті блискавкою розійшла ся вістка — і серед російського війска і серед українських міщан, — що зловили „важного" „Австрійця".

Коло Влодкової казні поставили сильну варту. Але се було безпотрібне, бо Влодко був так дуже змучений, що сейчас заснув та не міг через те скористати з вигідної нагоди і втечи від Москалїв.

В ночи розбудив його якийсь крик і гамір. Дивить ся, прийшов російський офіцир подивити ся, чи вартові не сплять.

А вони якраз спали.

Як Влодко отворив очи, то офіцир бив нагаєм сплячих і кричав:

— На Сибір пійдете, як вам втече арештований! Так пильнуєте його?! Та же то важний простyпник! Я-ж вам казав! Він утік в Станиславові зпід офіцирської варти! Що ви собі гадаєте?! Я вас научу спати!!

І все бив їх нагаєм.

Як тільки трохи втишило ся, „важний" сейчас знова заснув.

Рано заїхав перед тюрму товаровий автомобіль і стягнув богато цікавих зпосеред цивільного населеня.

Влодка в селянській одежи, у кожусї, вивели з тюрми два незвичайно рослі Черкеси, магомедани, що служать у російській армії. Здавало ся, що в двоє його перерос тають. Всї розступили ся і нехотячи зробили шпалір.

На автомобілю майже вкрили увязненого грубим коцом. Той коц присів з одного боку один Черкес, а з другого боку другий. Просто годі було рушити ся. На сидженє напроти викарабкав ся російський артилєрист, Поляк, з величезним револьвером в руках. Так сидів він з револьвером готовим до стрілу напроти Влодка через цїлу дорогу до Тернополя. Оба Черкеси узброїли ся шаблями та кинджалами, а набиті кріси сперли собі на колїна.

Міщани обступили автомобіль довкола і цікаво та з острахом, а декотрі понуро дивили ся, як вивозять і пильнують Українського Січового Стрільця.

А Влодко бачучи, що всї погляди з'осереджені на нїм, на його білім, неселянськім лици, робив міну гордого тріюмфатора, якому все байдуже: і подив і співчутє і слава і усї небезпеки житя.

На супочинках Черкеси просто ока не спускали з кождого руху і з кождого погляду попавшого Стрільця. Навіть, як один ставав до молитви і звертав ся лицем до сходу сонця та говорив незрозумілі слова, то другий пильно сторожив.

Гнильче, 16. X. 1915.

Ростислав Заклинський.

БОРОНІМ НАШИХ ЗЕМЛЯКІВ.

З краю надходить богато листів, в яких доносять, що сього або того нашого чоловіка забрали Москалї неправно зі собою. На добру гадку впав п. Дмитро Капітула, котрий яко американський горожанин вислав до американського амбасадора в Петербурзї слїдуюче письмо в обороні свого брата:

„Ексцеленціє! Яко американський горожанин осьміляю ся віднести ся до Вас в слїдуючій справі: Відколи розпочала ся европейська війна, я був в сталій переписцї зі своїм 35-лїтним братом Іваном Капітулою, який мешкав в Сьвятковій великій, повіт Ясло, Галичина. Тому, що він був окалїчілий на праву руку, зовсїм не належав до австрійської армії. Від місяця грудня я не мав ніякої вістки від него, а на мої запити я довідав ся, що мого брата взяли Москалї до неволї, опісля завезли до Жмигорода в Галичинї, а опісля вивезли дальше і я його не можу знайти.

„Тому прошу Вас, Ексцеленціє, поробіть ласкаво відповідні кроки і знайдіть місце побуту мого брата, щоби я міг переписуватись з ним і в потребі йому помогти. Я думаю, що мого брата уважали за ворога Росії, а се стало ся з причини інтриґ його особистих ворогів. Я однак певний, що він не стояв по сторонї жадної держави у війнї.

„Надію ся, що Ви, Ексцеленціє, зможете помогти менї в сїй справі, за що вже з гори сердечно Вам дякую. З глубоким поважанєм, Дмитро Капітула".

Так повинні зробити всї Українцї, американські горожани в обороні своїх рідних або знакомих. Тодї американський уряд довідає ся також про ті муки, які наш нарід перетерпів за часів московського наїзду. Для приміру подаємо се письмо по анґлїйськи:

McAdoo, Pa., October 23th, 1915.

To His Excellency,

The Ambassador

For the United States of America,

Petrograd, Russia.

Excellency:—

Being an American citizen I take the liberty to apply to your Excellency for kind intervention in the following matter: Since the European struggle started I was in constant correspondence with my brother a certain Ivan Kapitula, 35 years old, who residing at Swiatkowa wielka, District of Jaslo, Galicia, and who owing of his being crippled on his right arm, was not in the service of the Austrian army. Since last December, however, I did not hear from him, and upon inquiring I was informed that my brother was taken prisoner by the Russians at Swiatkowa wielka and later brought to Zmigrod, also in Galicia, as such prisoner and taken way, where—I could not find out.

I therefore beg your Excellency to take the necessary steps and find out the whereabouts of my brother, so that I may be able to communicate with him and if necessary help him. I understand that my brother was charged of his being an enemy to Russia, which charge was brought against him only by intrigues of his enemies, as I am positively advised that he did not sided with any of the nations at war.

Hoping that your Excellency will be able to help me in this matter for which I beg to extend thanks in advance, I remain

Yours very respectfully

D. Kapitula.

ВИПРАВА ЦАРЯ НА ПОМІЧ СЕРБІЇ І ЧОРНОГОРІ.

Пожди, Петре з Београду,
Тримай ся ще з заду,
Чи не видиш, що мов з аду
Лечу з Петрограду?!
Не чекаєш, утїкаєш
Густими снїгами...
А деж мене вижидаєш
З моїми війсками?!...
І кудиж ти своє війско
Хочеш скоронити?
Чи не йдеш ти в Чорногору
В гості до Микити?

Ой, пійшов би в Чорногору
І я гостювати,
Але як побачу гору,
То бачу... Карпати...
Гей, Карпати українські,
Вже вас не видати!
Ціле війско своє дав я,
Щоби вас дістати!...
Але годї... Терба гнати,
Скорість приспішити,
Щоб гостини до Микити
Часом не спізнити...

Український Народний Союз найпевнійша Орґанізація.

Український Народний Союз се одинока українська народна орґанізація, яка відповідає законним вимогам всіх стейтів Злучених Держав і Канади.

Український Народний Союз се одинока українська народна орґанізація, котра приняла справедливу систему плаченя членських вкладок після літ.

Український Народний Союз се одинока українська народна орґанізація, яка дає певну запоруку, що зможе сповнити всі свої зобовязаня згладом своїх членів.

Український Народний Союз се одинока українська народна орґанізація, котра старається так о моральне і просьвітне піднесене своїх членів.

Цілию Українського Народного Союза є зєдинити в одну громаду всіх Українців, мешкаючих в Америці, без огляду на їх політичні чи партійні переконаня або релігійні почуваня, нести матеріяльну поміч членам і їх родинам на случай смерти, каліцтва або невилічимої слабости члена, ширити серед своїх членів і їх дітий просьвіту і науку через видаванє часописи, просьвітних книжок і діточої ґазетки.

Членом Українського Народного Союза може стати кождий Українець; мущина у віці до 50 року житя, женщина до 40 року житя.

Вступне до У. Н. Союза без огляду на клясу обезпеченя і вік виносить $2.00. В тій сумі містить ся вже належитість за грамоту, відзнаку, книжочку і статут.

На підставі ухвали річного засїданя Головного Уряду У. Н. Союза від 1-го падилста 1915 р., до 31-го січня 1916 р., У. Н. Союз принимає нових членів за половину вступного — як сказано в оголошеню „Рідка нагода".

ГОЛОВНІ КОРИСТИ ДЛЯ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА Є СЛІДУЮЧІ:

На случай смерти члена родина померщого члена отримає посмертну запомогу і то в цілости в такій сумі, на яку член був обезпечений.

В Українськім Народнім Союзі є отсих 6 кляс обезпеченя:

Кляса А на	$ 250.00	Кляса С на	$1000.00
Кляса АА на	$ 500.00	Кляса ВВ на	$1500.00
Кляса В на	$ 750.00	Кляса СС на	$2000.00

Мущина може належати до кождої довільної кляси обезпеченя т. є. від $250.00 до $2000.00, а женщина лише до обох перших кляс т. є. від $250.00 до $500.00.

Кождий член платить через ціле житє що місяця сталу вкладку, відповідно до кляси обезпеченя і після віку, в котрім приступив до У. Н. Союза.

На случай каліцтва або невилічимої слабости член отримає **запомогу з фонду убогих** без ріжниці на його клясу обезпеченя після принятої скалї, котра слідує:

За утрату ока	$100.00	За невиліч. слабість річно по	$100.00
За утрату руки	$200.00	За менщі каліцтва почавши від	$ 25.00
За утрату ноги	$200.00		

Кождий член дістає часопись „Свободу" три рази в тиждень і просьвітні видання.

Кождий член Укр. Нар. Союза, мущина чи женщина, має право записати свою дитину до Укр. Нар. Союза і платити за них до „Народного Фонду" по 25 цнт. місячно, за що отримає діточу ґазетку „Цьвітку", а на випадок смерти дитини, родичі отримають посмертну запомогу по своїй дитині в сумі $200.00 на покрите коштів лїченя і похорону дитини. Зі сего повинні користати наші члени і записувати свої діти до У. Н. Союза. Для них подвійна користь: за 25 цнт. місячної вкладки обезпечують свою дитину на $200.00 посмертної запомоги, а крім сего дістають для дітий поучаючу ґазетку.

Український Народний Союз виплатив за 21 літ свого істнованя т. є. по день 30. вересня 1915 р., **$1.300.867.59** посмертного і запомог своїм членам. В однім 1914 році Український Народний Союз виплатив посмертного по померших членах на суму $178.400.00 (сто сімдесять вісім тисяч чотириста долярів). В тім самім році виплачено членам Українського Народного Союза за каліцтва і невилічимі слабости запомоги на суму $7.600 (сім тисяч шістьсот долярів). В тімсамім році виплачено родичам по померших дітях членів $4.850 (чотири тисячі вісім сто пятьдесять долярів). З повисшого можете переконати ся, що У. Н. Союз осушив неодну слезу нещасливих вдів і сиріт, калік і хорих, даючи їм матеріяльну поміч в найприкрійших хвилях їх житя на чужині в Америці.

Від 1-го січня 1915 р., то значить за послідних 9 місяців, Укр. Нар. Союз виплатив посмертних запомог з фонду посмертного по померших членах на суму $53.118.31. За тойсам час виплачено запомоги з фонду убогих за каліцтва і невичимі слабости членам Укр. Нар. Союза на суму $4,890.00. **Тут треба пригадати, що члени, які взяли запомогу з фонду убогих в р. 1915, свого посмертного не нарушили.** Їх посмертне як було, так і тепер є ціле; воно не зменьшило ся через побране запомоги. Члени, які взяли запомогу з фонду убогих, мають повне право до свого посмертного. Над сим варто подумати і застановити ся, чи є се чесні люди, котрі горлали на всі заставки, що Укр. Нар. Союз не дає запомог своїм членам за їх житя на випадок каліцтва або невилічимої слабости. Висше наведені числа самі за себе говорять.

За діти Укр. Нар. Союз в часі вісім місяців т. є. від часу уведеня в житє нової реформи по день 31-го серпня с. р. виплатив родичам посмертне по їх померших дітях на суму $1.600.00. Що тепер скажуть ті панове, котрі кричали, що Укр. Нар. Союз не виплачує посмертного по померших дітях?

Крім повисших запомог Укр. Нар. Союз виплатив досить поважну суму на просьвітні цїли як: на стипендії, просьвітні видавництва, книжки, жертви і т. п.

МАЄТОК УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

З днем 30. вересня 1915 р. У. Н. Союз числив 6.003 членів, а власний маєток в тімсамім часі виносив **$219.295.44.**

БІЛЯНС

з днем 30-го вересня 1915 р.

Стан чинний:		Стан довжний:	
Готівка	135.496.00	Фонд посмертний	48.009.27
Морґечі	47.175.00	„ резервовий	110.830.07
Реальність	19.500.00	„ адміністраційний	42.948.47
Друкарня	25.250.00	„ убогих	8.909.03
Бонди	49.515.00	„ Народний	8.598.60
		„ Сирітський	57.640.56
	276.936.00		**276.936.00**

Треба згадати, що Укр. Нар. Союз, перевівши реформу законної і справедливої системи, буде з кождим часом зростати в силу. Його будучність законно і фінансово обезпечена.

Чиж не варта належати до У. Н. Союза? Тож хто дотепер не мав спосібности стати членом У. Н. Союза, нехай старається ся вступити до У. Н. Союза, але нині. Не відкладайте до завтра, — бо ніхто не знає, чиє завтра.

Закладайте нові відділи Укр. Нар. Союза в тих місцевостях, де ще нема відділів нашої орґанізації.

Ті, що вже належать до У. Н. Союза, приєднуйте нових членів до Українського Народного Союза.

Записуйте свої діти до Українського Народного Союза.

Коли хто вже є членом У. Н. Союза, має старати ся, щоби: кожда особа в його фамілії належала до У. Н. Союза, щоби його краяни, знакомі і приятелі належали до У. Н. Союза.

По всі інформації в справі У. Н. Союза сейчас напишіть до Головної Канцелярії У. Н. Союза на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Box 76, Jersey City, N. J.

Протокол

з річного засїданя головного уряду Укр. Нар. Союза, відбувшого ся в днях 5—7. жовтня 1915 в місті Джерзи Сіти, Н. Дж. в домі У. Н. Союза, 83 Гренд Стр.

(Конець).

На поставлене і поперте внесенє ухвалено продовжити засїданє так довго, доки всі справи не зістануть полагоджені.

Мих. Угорчак, яко директор Славянського Іміґраційного Товариства в Ню Йорку з рамени У. Н. Союза, предложив присутним звіт з діяльности сего товариства за час від 1. цьвітня 1914 р. до 30. вересня 1915 р. По довшій дискусії на поставлене С. Ядловським внесенє, поперте В. Гришком і другими, ухвалено сей звіт опубликувати в протоколі з річного засїданя головного уряду У. Н. Союза. Сей звіт звучить як слідує:

THE EIGHTH ANNUAL REPORT OF SLAVONIC IMMIGRANT SOCIETY.

(April 1, 1914 to March 31, 1915)

It is hardly necessary to mention the fact that the year just past has been a rather critical one for our work, while on the other hand it would be quite risky to make any predictions as to what the coming year has in store for us. It will be a matter for the consideration of this meeting and of our Board of Directors to determine what our course should be in case present conditions do not change soon. The detailed account of our work will show how the war in Europe has thus far affected us. Right here, however, it should be stated that, notwithstanding the practically complete stoppage of our immigration, there is still considerable work left for an organization like ours. This claim will be borne out by data which will be presently submitted to you. The financial report will show that the raising of money for our work should receive special attention of all our friends.

I. At ELLIS ISLAND. The number of detained immigrants to whom our representatives had opportunity to render some service was 1670 (1213 cases) as compared to 4210 (cases 3058) reported last year. Of these 1670 immigrants all except 53 arrived here before September 1, 1914. To avoid any misunderstandings it will be probably well to state right here that this number does by no means cover all the immigrants detained at Ellis Island, but only those who received some assistance from our Society. The whole number of detained immigrants would be many times greater.

According to nationality these immigrants were divided as follows:

	Cases	Persons involved
Bohemians	100	172
Bulgarians	17	17
Croatians	142	186
Lithuanians	184	250
Ruthenians	340	447
Serbs	146	189
Slovaks	220	328
Slovenes	28	36
Others	34	45

The Poles and Russians have their own immigrant societies with representatives at Ellis Island. Besides that, there are three Bulgarian missionaries very zealously looking after the interests of their people. Therefore, as can be seen from above figures, we have very rarely an opportunity to help immigrants belonging to these three nationalities.

Of the 1670 immigrants detained at Ellis Island 392 were deported for the following causes:

Likely to become public charge	122
Certified with a serious physical defect	153
Certified with a mental defect or some disease which make deportation mandatory	47
Convicted of crime or misdemeanor involving moral turpitude	27
Children under 16 years with persons accompanying them	16
Rejected by Canadian authorities	17
Contract laborers	13

According to nationality the deported immigrants were:

Bohemians 9; Bulgarians 14; Croatians 46; Lithuanians 37; Ruthenians 139; Serbs 68; Slovaks 73; Slovenes 9; Others 1.

We made appeals for 111 immigrants and in this way secured the admission of 66 of them. According to nationality we appealed for:

		Adm. on appeal
Bohemians	11	9
Croatians	2	2
Lithuanians	21	18
Ruthenians	30	9
Serbs	18	9
Slovaks	21	12
Slovenes	5	4
Others	3	3

II. In the HOME. Temporary shelter was provided for 1084 persons, 398 men and 686 women or girls. (Last year the number was 2129). According to nationality there were:

Bohemians 119; Bulgarians 7; Croatians 61; Lithuanians 100; Poles 100; Russians 72; Ruthenians 283; Slovaks 142; Slovenes 52; Serbs 150; Others 28.

Classified as to conditions under which these people came to us, there were: 91 special cases (immigrants discharged to us by immigration authorities), 13 male, 78 female; 112 (36 male, 76 female) were recently arrived immigrants who came or were brought to us directly from steamers; 212 (129 male, 83 female) were traveling either to Europe or from one place to another in United States; the rest were either immigrants who had been discharged to us and returned to us or persons without friends and relatives in New York.

Taken month by month, the number of people stopping in our Home was as follows:

		B'kfasts	Dinners	Suppers	Lodgings
Apr. 1914	122	327	349	342	396
May	152	323	263	287	392
June	109	235	197	220	289
July	114	272	232	236	393
Aug.	95	314	290	304	368
Sept.	64	242	232	230	306
Oct.	79	272	259	282	381
Nov.	115	396	352	386	493
Dec.	69	267	223	210	642
Jan. 1915	70	290	222	228	400
Feb.	44	268	200	229	296
Mar.	51	168	152	190	207
Total	1084	3372	2971	3144	4563

Of the above number 132 persons were kept in the home free of charge and we served to them 575 breakfasts, 489 dinners, 482 suppers, and gave them 607 lodgings. Computed in money this help alone would amount to $356.40.

III. In the FREE EMPLOYMENT & INFORMATION OFFICE we received applications for work and information from 1025 persons (618 male, 407 female). Last year the number was 1071. According to nationality the applicants were:

	Male	Female
Bohemians	285	63
Croatians	34	15
Lithuanians	26	8
Poles	44	72
Russians	24	13
Ruthenians	94	182
Serbians	14	8
Slovaks	84	37
Slovenes	7	4
Others	6	5

We received 1443 applications for help, 968 for female help, practically all domestics) and 175 male. We filled 149 positions for men and 585 for women. According to nationality the people placed were:

	Male	Female
Bohemians	18	43
Croatians	9	26
Lithuanians	4	26
Poles	12	58
Russians	4	58
Ruthenians	21	293
Slovaks	15	62
Slovenes	2	11
Serbs	13	6
Others	1	4

The women and girls were, with very few exceptions, placed in domestic service in New York City and suburbs. Of the men a large proportion, namely 84, were placed at unskilled occupations as laborers, porters, etc., in New York City and vicinity. We placed 60 men on farms, distributed as follows: N. Y. State 23, New Jersey 25, Connecticut 4, Massachussets 1, Maryland 1, Virginia 1, Minnesota 1, Nebraska 2, South Dakota 1, North Dakota 2. As to skilled help, we secured positions for 1 blacksmith, 1 machinist, 1 chauffeur, 1 saddler, and 1 cabinetmaker.

IV. The TREASURER'S REPORT is as follows:

RECEIPTS:

Balance April 1, 1914	579.68
Membership Dues and Donations	1656.05
For Board and Lodging	1651.02
Miscellaneous cash	6.20
	$3892.95

EXPENSES:

Salaries	1944.00
Coal	261.62
Gas	154.82
Telephone	89.96
Postage and Stationary	86.89
Repairs	57.83
Supplies for House	39.78
Insurance	80.63
Water Taxes	24.15
Food	1529.86
	$4269.54

Thus we are closing our year with a deficit of $376.59. This deficit, however, is not entirely to be blamed on this year. It should be remembered that, although last year's report shows a cash balance of $579.68, we had bills payable to the amount of $732.80, so that as a matter of fact we were in debt last year already to the amount of $153.12.

SLAVONIC IMMIGRANT SOCIETY.

Report of Work from April 1 to September 30, 1915.

At ELLIS ISLAND during the last six months we interested ourselves in 104 detained immigrants (58 cases). For five of them we made appeals, which resulted in the admission of the excluded immigrants. Only one person was deported, and that at his own request.

According to nationality the detained immigrants were:

	Cases	Persons	Appealed	Deported
Bohemians	30	61	2	
Bulgarians	1	1	1	
Croatians	2	2	1	
Lithuanians	1	4		
Ruthenians	4	4		
Slovaks	2	4	1	
Slovenes	13	28	1	
Serbs	2	2		1
Russians	4	6		
Others	2	3		

10 immigrants were discharged to our special care, namely 2 men and 3 women. 5 were Bohemians, 2 Russians, and 3 Slovenes.

At our HOME we kept 365 persons, 142 males and 223 females. 33 of these people, i. e. about 10 per cent, were kept free.

According to nationality they were:

	Male	Female
Bohemians	23	39
Bulgarians	2	
Croatians	6	12
Lithuanians	1	2
Ruthenians	19	96
Russians	6	8
Serbs	65	14
Slovaks	15	22
Slovenes	3	4
Poles	2	19
		7

EMPLOYMENT was secured for 300 people, 68 men and 232 women or girls.

	Male	Female
Bohemians	24	28
Croatians	2	4
Lithuanians	1	5
Poles	9	35
Russians	4	10
Ruthenians	9	115
Serbs	3	4
Slovaks	10	24
Slovenes	3	4
Others	3	3

I hope that your Society will decide to continue to give us their support. On my part I may assure you that we will always try to do our best for the Ruthenian immigrants.

Wishing you all success in your deliberations, I am

very sincerely yours,

A. B. Koukol
Secretary.

На підставі внесених просьб і лікарських сьвідоцтв на поставлені і поперті внесеня ухвалено запомоги з фонду убогих слідуючим членам У. Н. Союза:

Гривляк Атанас, член від. 38	$100.00
Ющак Федор і Марія, члени від. 104	100.00
Лабант Анна, члениця від. 125	25.00
Зиндран Ірон, член від. 276	75.00
Янїсевич Василь, член від. 301	50.00

На поставлене і поперте внесенє на підставі внесеної просьби ухвалено з фонду народного У. Н. Союза Дурдели Михайлови, членови 67 від., $150.00 на зворотну степендію на покінченє студий.

На поставлені і поперті внесеня отсі просьби зістали відкинені згідно з приписами статута У. Н. Союза:

Демків Стефан, член від. 45.
Пітик Стефан, член від. 68.
Патрайка Григорій, член від. 124.
Галишин Ева, члениця від. 133.
Виспянський Станис., член від. 206.
Дмитрів Володимир, член від. 220.
Мочаловський Іван, член від. 259.
Гомзяк Стефан, член від. 276.
Ляцат Юрій, член від. 276.
Сорока Іван, член від. 339.
Вовк Федор, член від. 13.

Просьбу Челака Михайла, члена від. 286, відкинено з тим застереженєм, що в приписаним часі він може внести просьбу урядово на приписаним формулярі.

На поставлене і поперте внесенє ухвалено поручити просьбу Теодора Лати „Просьвітній Комісії" і екз. комітови У. Н. Союза до полагодженя.

На внесенє А. Шаршоня, поперте А. Стефановичом, ухвалено підвисшити помічникови в офісї У. Н. Союза Іванови Щурови місячну платню о $5.00.

На поставлене і поперте внесенє ухвалено виделеґувати головного урядника для полагодженя справ у відділах: 217 в Рочестер, Н. Й., і 179 в Ст. Луїс, Мо.

На поставлене і поперте внесенє ухвалено відкинути просьбу о позичку на фарму Рудакевича Андрія, члена від. 138, бо У. Н. Союз не може позичати гроший на фарми.

На поставлене і поперте внесенє просьба членів від. 24 У. Н. Союза о підписанє „лінів" зістала відкинена, бо зголошено її по приписанім часі, отже за пізно.

Головний предсідатель Д. Капітула зарядив відчитанє протоколу з другого дня. Рекордовий секретар Михайло Угорчак перечитав сей протокол, а на поставлене внесенє А. Стефановича, поперте Н. Ваверчаком, ухвалено приняти його в цілости як був прочитаний.

На поставлене О. Стеткевичом внесенє, поперте Й. Сенчиною і другими, ухвалено подяку предсідателеви Д. Капітулі за перепроваджене річного засїданя в примірнім порядку.

По вичерпаню порядку дневного на поставлене внесенє В. Гришка, поперте С. Ядловським, засїданє замкнув предсідатель Д. Капітула о годині 11-тій в ночи.

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 7. жовтня 1915 р.

М. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. С.

НОВИНКИ.

МАНЇФЕСТАЦІЯ У ВІДНИ.

Дня 16. жовтня відбулась у Відни велика манїфестація в честь Болгарії. Кількатисячна товпа в походї удалась під болгарське посольство, де на неї очікували вже болгарські студенти і репрезентанти, по найбільшій части вже виєкувані до повороту до вітчини. Розспівалась гарна болгарська пісня „Шумі Маріца", по чім вийшов на балькон болгарський посол, щиро подякував манїфестантам та піднїс оклик в честь австрійського цісаря. Серед співів удались манїфестанти походом перед турецьке посольство, де в сердечних словах турецький посол подякував зібраним за виражене симпатії. Величавий похід розвязав ся пізно в ночи перед нїмецькою амбасадою.

—o—

ДЕ ПРОЖИВАЮТЬ ТЕПЕР ВИВЕЗЕНІ УКРАЇНЦЇ?

Москалї поарештували і вивезли до Росії всїх визначнїйших галицьких інтелїґентів Українцїв, які остали в Галичинї. Нам вдало ся роздобути їх теперішні адреси, які отсе подаємо:

Біленький Теодор, проф. учит. сем. в Самборі — Симбірск ул. Мартинова ч. 15. у п. Мацкевичової. **Балицький Юліян**, редактор видавництва „Просьвіти" у Львові — ґуб. Єнісейск, уїзд Єнісейск, волость Пинчуґа, село Богучанское. **Бучковський Н.**, гром. секретар в Ляховичах зарічних, пов. Жидачів — Перм, Пожарная часть II. **Др. Боцюрків Іляріон**, адвокат в Яворові — Орел над Окою. **Бойчук Михайло** з Камінної, пов. Надвірна — Перм, ул. Большая Ямская ч. 2. **Британ Сидір**, секретар „Днїстра" у Львові — Орел над Окою, ул. Садовая, штатський будинок. **Білобрам Осип**, урядник маґістрату в Старім Самборі — ґуб. Томск, волость Котская, село Тогор, п. Колпашев. **О. Цегельський Михайло**, парох з Камінки Струмилової — Київ, ул. Московська ч. 46. **Др. Демянчук Іван**, проф. ґімн. в Станиславові — ґуб. Томск, Буйнск коло Барнаулу. **Др. Душеньчук Василь**, адвок. канд. зі Зборова — Київ, ул. Московська ч. 46. **О. Ґоцький Володимир**, парох з Колоденця, пов. Жовква — місто Томск. **О. Ганкевич М.**, парох з Порогів, пов. Надвірна — Омск. **О. др. Горникевич Мирон** з Львова — ґуб. Єнісейск, уїзд Єнісейск, волость Пинчуга, село Богучанское. **Губчак Михайло**, директор банку з Станиславова — ґуб. Томск, Буйнск коло Барнаулу. **О. Ґура Дамян**, парох з Камінки Старе Село, пов. Рава руська — Томск (листи через Йосифа Демисаса, католицька церков в Томску). **Др. Янович Волод.**, лїкар зі Станиславова — ґуб. Томск, Буйнск коло Барнаулу. **Яновський Володимир**, директор каси в Станиславові — ґуб. Томск. **О. Кливак Ілія**, парох Залїщик — Симбірск над Волгою (католицька церков). **Курцеба Микола**, редактор „Нового Слова" зі Львова — ґуб. Єнісейск, уїзд Єнісейск, волость Пинчуга, село Бідоба. **Іван Прийма**, директор української ґімназії в Яворові — Полтава, ґуберньский земський шпиталь. **Др. Володимир Охримович**, директор „Днїстра" зі Львова — ґуб. Єнісейск, уїзд Єнісейск, волость Пинчуга, село Гольтявино.

—o—

РАТУНКОВА АКЦІЯ АВСТРІЙСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА ДЛЯ ГАЛИЧИНИ.

Телеґрафічне кореспонденційне бюро з Відня доносить, що правительство вже в осени м. р. по прогнаню Москалів з західної Галичини зорґанізувало запомогову акцію, що в лїтї с. р. поширилась також і на повіти східної Галичини. Дальшою акцією правительства є відбудова селянських господарств. З уваги що остаточна відбудова в деяких повітах з військових зглядів не є покищо вказана, правительство ограничилось там до збудованя тимчасових мешкань для перезимованя населення. Акцію сю повірено старостам. Окрім сього правительство помагає населеню в сей спосіб, що відписує податки, уділює зачети для повітів, громад і т. д. Фінансова акція правительства є двояка, а іменно вона уділяє безворотні та зворотні запомоги. Справа се є поручена воєнному кредитовому заведеню.

—o—

УКРАЇНСЬКИЙ ЗАПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ В МОСКВІ.

Заходом Українцїв, проживаючих в Москві, повстало там нове товариство, що поставило собі на цїли нести поміч населеню України, яке потерпіло в наслїдок війни. Товариство має назву: „Московське товариство для несеня помочи населеню полудневих губерний Росії, яке потерпіло через війну". Основателями товариства є артисти царських московських театрів: відомий оперовий співак Іван Алчевський (брат відомої української поетки Христі Алчевської), Федір Павловський, артиста опери Зиміна Н. Кошиц, В. Рахинський, З. Маргуліс і Е. Козинців.

ВТРАТИ СЕРЕД УЧИТЕЛЬСТВА.

Офіціяльний орґан австрійських учителів, що виходить у Відни, доносить, що з 80.000 учителів Австро-Угорщини є доси на війнї 24.000. З сего числа полягло на полях битви 1.200.

—o—

ВІСТИ З РОСІЙСЬКОЇ НЕВОЛЇ.

Один жовнїр, що перебуває тепер в російській неволї, пише, що в деяких околицях Росії в поступованю російських властий з нашими полоненими офіцирами зайшла зміна на лїпше, натомісць доля жовнїрів все дальше незавидна. Їх уживають ся до робіт в копальнях угля, на зелїзних двірцях, в каменоломах та лїсах. Ті, що остали ся на місци, з вимкою інвалідів і хорих, працюють в варстатах приватних підприємств. Держава платить їм денно по 25 копійок, з чого вже мусять харчуватись. Лїпшу винагороду дістають ті, що заняті на зелїзницях. В акордовій роботі дістають вони денно 1 рубель 40 копійок, однак робота триває від год. 4. рано до 8. вечір.

Дорожня є з кождим днем більша, одначе мясо дуже дешеве. В зимі російський фунт мяса коштував 8 до 10 коп., а нинї в двоє тільки. Натомісць цукор досить дорогий, 22 до 24 коп. за фунт. Пуд (16 кільоґрамів) муки коштує около 2 рублї 60 копійок. Біле та одіж дешеві, натомісць обува незвичайно дорога.

Найгірше положенє тих бранців, що не працюють. Вони не одержують гроший, а їсти дістають дуже мало. В полудне дістають зупу з ярини, що подібна радше до помий, клаптик мяса і дещо каші; рано і вечером чай, а на цїлий день лиш три кістки цукру.

—o—

АТЕНТАТ НА КНЯЗЯ ЛЕОПОЛЬДА КОБУРҐСЬКОГО.

Дня 17. жовтня с. р. виконано атентат на князя Леопольда Кобурґського. Дочка пенсіонованого поліційного радника у Відни, Робіцька, увійшовши до салї принять князя, обляла йому лице сірчаним квасом та стрілила до нього з бровнїнґа. Відтак в блискавичній скорости відібрала собі житє. Тяжко раненого князя відставлено до санаторії.

—o—

ЗАРУЧИНИ СИНА ЦІСАРЯ ВІЛЬГЕЛЬМА.

Недавно відбулись заручини наймолодшого сина цісаря Вільгельма, князя Йоахіма з княгинею Марією Августою. Князь Йоахім є шестим з ряду, наймолодшим сином нїмецького цісаря, в грудни кінчить 25 лїт; княгиня Марія Августа має 18 лїт.

—o—

СПЕКУЛЯЦІЇ ГАЛИЦЬКИХ КУПЦЇВ.

В Моравській Остраві сконфіскували власти величезну скількість мила, солонини та омасти, яка була заладована на 40 ваґонах. Вже від довшого часу давало ся відчувати великий недостаток тих артикулів. Власти ломили собі голову, де находить ся тих 40 ваґонів, бо їм було звісно, що з Відня вислано великий транспорт на схід. Спекулянти задержали товар в Моравській Остраві та вичікували сеї хвилї, коли зможуть продати його по висшій цїнї. Але перечислились. Власти вислїдили товар і сконфіскували. Він буде проданий в дорозї публичного переторгу.

—o—

СКОНФІСКОВАНЄ 38.000 ЯЄЦЬ.

Із Загребу (Хорватія) доносять, що один з тамошних купцїв скупував через довший час в цїлій околиці яйця, а сподіваючись підвишки цїни, не продавав їх. Внаслїдок сего недостача сего артикулу поживи давалась щораз більше відчувати. Вкінцї власти впали на слїд спекулянта, та сконфіскували йому цїлий товар. При ревізії найдено 10 пачок, кожда по 1.400 яєць, а 14 пачок з 24.007 яйцями. Тепер управа міста запровадила продажу в сей спосіб, що кождий на хлїбову карту дістає по кілька яєць.

З ГОЛОСІВ РОСІЙСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ ДУМИ ПРО УКРАЇНСЬКУ СПРАВУ.

Московська ґазета „Реч" (виходить в Петрограді) подає промову посла Александрова, яку він виголосив в думі з приводу звісної інтерпеляції ґрупи думських послів про переслїдуваня української мови і преси в Росії. Між иншим говорив він: „Ніодин нарід не зазнає такого гіркого почутя як український нарід, котрому не признають ніяких культурних вартостий. Йому відмовляють се, що признають иншим народам. Його бойкотують, його дразнять, його ображають. Тому ми уважаємо, що обовязок не тільки державної мудрости, але й державної справедливости вимагає признати се, що істнує. Ще перед війною українська преса сяктак істнувала. Але в часї війни мимо того, що українська мова й українська культурна думка означили своє відношенє до війни в строго патріотичнім напрямі, розпочав ся повний розгром усїх українських інституцій і повна лїквідація української преси. Яко посол одної з українських губерній я обовязаний засьвідчити, що се викликує почутє найглибшого обуреня і не в одних тільки українських кругах, а серед усїх тих горожан Росії, у котрих іще не цїлком убите й не вмерло почутє справедливости. Ми в свій час протестували проти сеї провокації політики, ми думали, що се в державнім змислї удар в наше серце. Ми висловлювали се, коли внесено інтерпеляцію в справі Шевченка і говоримо се й тепер. Як ви хочете бути справедливі, як ви дїйсно любите Росію, ви повинні признати українському народови право на його слово. Се слово повинно бути в народній школї, в місцевім судї і в усїх місцевих заведенях. Як ви дїйсно вірите в конечність культурного відродженя народних мас і зосїбна російського народу, ви повинні зрозуміти, що культурне відродженє не можливе, як ви будете переслїдувати рідну мову. З усїх тих оглядів ми приймаємо інтерпеляцію і думаємо, що правди та погляди, котрі ми висловлюємо, так основні, так зрозумілі кождому людському серцю, що й державна дума повинна приняти сю інтерпеляцію".

—o—

КАРА ЗА ОБИДУ ЧЕХІВ.

Перед окружним судом V. дільницї у Відни станув недавно Рипард Драх, котрого обжалувано за се, що на публичнім місци сказав: „Чехи є зрадниками та приятелями Росії. Віденських Чехів треба вивішати і витопити". Суд засудив його на 24 години арешту, зглядно 20 К гривни.

З НАРОДНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ.

До Народної Канцелярії надійшли зі старого краю листи для слїдуючих осіб:

2. Трохановнч Людвик від Івана Тр.—Владивосток
4. Василичук Петро від жени Олени—Топорівці (Бук.)
8. Чорнокожий Теод. від жени Калини—Карлів, п. Снят.
11. Муравйовська Марія від Йосифа Лужного—Віденъ. Яворів.
12. Мацевко Анна від Марії Мацевко—Дрогомишль, п.
19. Борчук Василь від батька Мих.—Лукавець (Бук.).
27. Винтонюк Іван від сина Николи—Волчинець (Бук.).
29. Руснак Іван від жени Марії—Волчинець (Бук.).
30. Іссар Ґеорґ від Ґео. Тотоєскуля—Рус. Банилів, Бук.
31. Тильо Атанас від сина Дмитра—Бабе, повіт Устрики дол. (2 листи).
35. Качкан Гринь від брата Онуфрія з Рибна й Станис.
39. Іван Процьків, с. Андрія зі Швайковець, п. Чортків, пошукує родини і знакомих—полонений в Росії.
45. Лозинський Іван з Коржелиць, п. Перемишляни, від шваґра М. Кривого з Лінцу.
47. Созанська Павліна з Журавна від брата Ст. Прок.
48. Денис Федь, від жени Марії—Велике, п. Добромиль.
50. Косминко Вас. від сестри Парасї—Русів, п. Снятин.
51. Ясновський Филип від жени Йосифи—Дубл., п. Львів.
54. Федькович Гор. Андр. від сина Йос., Татари, п. Лука.
71. Семенюк Ант. від сестри Катерини—п. Стрий.
74. Дацків Настя від брата Теод.—Васильів, п. Угнів.
75. Василь Гапанович від М. Дацкова.
76. Якимів Гринька від Андр. Ґавора, з війська.
77. Несторук Ів. (с. Ґеор.) від Лук Маньківського з війс.
79. Онищук Павло від Никифора Онищука, з війська.
80. Саламон Фред від Мир. Зеленко—Ґлїбока (Бук.).
82. Фасовський Петро Віктор від сестри Марії—Коломия.
83. Гординський Мир. від сестри Олени Кормош—Пер.
92. Коблик Іван від шваґра Г. Федаша—Дрогобич.
94. Ґайдичук Мих. с. Мих. від сина Івана—Вербівці, п. Городенка.
97. Януш Александер від жени Зеновії—Львів.
104. Курчій Ів. жени Барії—Торговиця, п. Отинія.
105. Плазинський Стась від ж. Анни—Грабовець, п. Бог.
107. Мельник Іван від с. Василя — Львів.
111. Матковський Ант. від жени Марії—Грабовець, п. Богородчани.
114. Прокопяк Ів. від доньки Стефанії—Стрий (2 листи).
116 Маньковський Ів. Дм. з Багни (Бук.) від брата Лукіяна, з війська.
117. Постоловський Петро з Тисьмениці від Мих. Красножона, з війська.
121. Зрайчик Прокіп з Орішковець, п. Гусятин, від брата Николи, з війська.
125. Голодриґа Дмитро з Буковини від брата Теодозія, з війська.
127. Житкиська Катерина з Мільна, п. Зборів від Михайла Ґамалевича, з війська.
128. Антін Цебрій (полонений в Росії) пошукує свояків і знакомих і просить о поміч грошеву.
133. Серваньчук Василь від О. Суходольського з Дмитра (2 листи).
134. Криковський Ол. від брата Микити зі шпиталю.
136. Багнюк Теод. пошукує брата з Саскачеван.
138. Коломийчук Вас. від жени Марії—Іспас (Бук.)
139. Яківюк Іван від жени Ірини—Ростоки (Бук.).
140. Боґдан Вас. від жени Іфтими—Ґлїбока (Бук.).
141. Липка Олекса (з Лановець) від брата Петра Бідулки, з війська.
143. Литвин Савка (Жовтанці) від Вавр. Годованського.
144. Кедьо Стефан від жени Анни—Березова, п. Хирів.
152. Нападій Яків, Гринько, Василь і Никола від брата Данила, з війська.
154. Ґурник Мих. від доньки Марії—Веренчанка, Бук.
155. Яківюк Ник. від жени Параски—Ростоки, Бук.
156. Колотило Ник. від жени Евфрозини—Лукавець.
158. Гошовський Дмитро від Евгенії Ембер — Петічок, Снятин.
159. Гайхерт Гелєна з Веренчанки (Бук.) пошукує мужа.
160. Андрійчук Іван від жени Маруні — Небилів п. Калуш.
161. Березовський Андрій від доньки Агафї — Черногузи — (Бук.)
165. Бабюк Кость від брата Дмитра — з війська 24 п. п.
166. Москалик Александер (з Гаврилівців п. Кіцмань) від брата Николи — з війська 36 п. об. вр.
167. Петрів Михайло (з Добринова — Підгайці) від Січового Стрільця Степана Кіржецького.
168. Гуменний Михайло від брата Івана з війська.
170. Рипяк Теодор від Едв. Урбана (дім банковий) в Берні.
172. Ґеречка Василь від сина Павла (богослова) Львів
174. Ґрицко Іван від жени Марії — Красна — Петранка.
175. Семенчин Михайло від жени Анни — Красна — Петранка.
181. Сітневич Іван від жени — Роґізна — Садаґура (Буковина).
183. Кропивич Мих. (з Переґінська) від брата Дмитра.
184. Марфей Петро с. Іван (з Кобак) від брата Січ. Стрільця Михайла.
185. Кузьмович Онуфрій від Кароля Шурґета (зі шпит.).
187. Маланяк Гринь від Теодора Маланяка (з війска).
188. Куцак Артемій (з Буковини) від сестри Домінїки.
190. Брощак Варвара від брата Францїшка.
191. Косцельняк Йос. від Стефана Янковського.
193. Руснак Яким від Мафтея і Домни Гарматюк, з Бук.
196. Гавриш Гринь (з Кобак) від бр. Николи (зі шпит.).
197. Трефяк Іван (з Чортівця) від бр. Семена, зі шпит.
199. Мельничук Антін (з Комарова, п. Сокаль) від Александра Піри.
202. Городецький Ілько від брата Стефана (Січ. Стрільця)—Болшівці, п. Рогатин.
204. Ткачук Василь від брата Нестора—Ґлїбока (Бук.).
205. Гнатюк Микола від брата Михайла (з війска).
206. Даскалюк Теодор пошукує свого сина—Бербешті.
208. Сенів Ст. від брата Ожґевича Павла (Січ. Стріл.).
210. Шумський Никола від сестри Марії—Стрий.
212. Міґлін Юстина від Дітчука Стефана.
213. Деда Антін (з Іванівки) від Дітчука Стефана.
214. Віґлош Михайло (з Іванівки) від Дітчука Стефана.
217. Марків Вартоломей (полонений в Росії) пошукує своїх свояків і знакомих.
218. Левонтюк Дмитро від Олени Драбик—Роґізна, Бук.
219. Дудар Микола від Стеф. Наливайка, з війска.
220. Черняховський Ґеорґ від бр. Дмитра—Веренчанка.
221. Ткачук Іван від жени Ірини—Гаврилесте (Бук.).
222. Кальницька Марія від матери Катерини Жох—Березів, пов. Ст. Самбір.
223. Бемиш Людвик від Михайла Ріхтера—Будилів, пов. Бережани.
224. Кащишин Анаст. від Марії Огоновської—Перемишль.
226. Люпояк Ґеорґ від Ізидора—Чернівці.
227. Вишинський Ґеорґій від жени Параски—Лукавець.
228. Лютик Карло від жени Аксани—Ґлїбока (Бук.).
229. Болотинюк Кость від ж. Ірени—Залуче, п. Снятин.
231. Ганчер Іван від жени Домінїки — Ґлїбока (Бук.).
232. Крикливиць Тиця від брата Стефана — Лашківка (Буковина).
234. Викирчук Ґеорґ від Андрія Джурана — з війска.
236. Сеґедин Никола від Николи Сеґедина Ґеорґія — Волчинець (Бук.), 3 листи.
237. Джурківець Михайло від жени Анастазії — Іспас (Буковина).
238. Наґірняк Реорґій від жени Ілени — Іспас — Майдан (Бук.).
240. Кваснюк Марія від Івана Гарасимчука з війска.
242. Медвідь Юстин від Сеня Кломенса з війска.
243. Бабюк Манолій з Дубовець (Бук.) від брата Адама з війска.
244. Шелепенда Ґеорґій с. Андрія (з Милятинець — Бук.) від матери.
246. Щевата Константин (з Гарасимова — Городенка) від монаха П. Шеваги.
247. Миронко Емілїя пошукує Івана Микитина з Красної, п. Калуш і Петра Щербановського з Карапчію (Буковина).
248. Костинюк Андрій від Варвари Бандурки—Карлів, п. Снятин.
249. Охоцімський Володимир від жени Марії—Усте Путилів (Буковина).
250. Калинчук Кость від брата Івана—Усте Путилів.
251. Миґас Йос. від брата Василя, з війска.
252. Войцеховський Валентій від жени Вікторії—Ляшки-Боброєсько.
253. Оришко Ілько зі Сухоставу (Гусятин) від брата Семка, з війска.
254. Степанів Ксеня (з роду Накацка) від батька Пилипа Жука, з війска.
255. Марціхів Іван від брата Йосифа, зі шпиталю.
256. Вівчар Ґеорґ (з Чорного Потока-Заставна) від Іфрента Вівчара, з війска.
258. Проніпчук Дмитро від жени Параски—Текуча-Печенїжин.
259. Несторович Йосиф Шудлак від Теклї Горохівської — Козівка, п. Козова.
260. Мишковський Ґеорґій від жени Анни—Карайчїв.
261. Вудвуд Семен від жени Еви — Германів, п. Николаїв, коло Гаїв.
262. Чехінда Дмитро від брата Гриня (з війска). .....

Василь Савчак, 300е Джордж Стр., Монтреал, Кве., пошукує братів Петра і Тимка Савчаків і Івана Маюка, котрі перед роком перебували в Вінніпеґу.

263. Волощук Вас. від жени Катерини—Задубровка...
265. Черник Михайло від М. Сенюка—Небилів, Переґінсько (2 листи).
266. Козак Іван від бр. Стефана—Задубровка.
267. Грицюк Іван від сестри Анни—Трофанівка, Кол.
268. Вірста Алекс. від Маґди Романко—Переґінсько.
269. Козак Василь (з Палаґіч, Товмач) від Січ. Стрільця братанича Петра.
270. Куцина Іван (з Хватова, пов. Золочів) від брата Михайла, з війска.
271. Пугач Павло від жени Елени—Новоселиця, Снятин.
273. Андрусяк Іван від брата Василя—Чернівці.
274. Довбенко Пилип від брата Йосифа—Хотин, Калуш.
275. Тотоєскул Іляріон від батька Ґеорґія—Руський Банилів (Буковина).
276. Андрійчук Григор. від Аксенії Стефюк—Хлївестіс.
277. Хомів Марія (з Плисняв, п. Зборів) від брата Івана, з війска.
278. Рубчук Василь від жени Катерини—Підгайчики, Коломия.
280. Вирито Алексій від брата—Переґінсько.
281. Тимчій Стефан від жени Юстини—Стрий.
282. Редчук Дмитро (з Черниховець, п. Збараж) від Івана Мазуренок, з війска.
283. Кисіль Мих. від жени Розалії Максимець—Любачів.
284. Канюк Юлія (з Потутор) від Василя Германа з війска.
285. Іванюк Дмитро Безпар від шваґра Дмитра Іванчука, з війска.
286. Котик Юрко від батька Николи—Слобода небилівська, п. Красна.
287. Мандзяк Тома від жени Катерини — Середнє — Ліско.
288. Вус Марія від батька Тимка — Селиска — Хоросниця.
289. Кобра Пилип (з Петрилова) від шваґра Івана Фостуна — Миловане — Товмач.
290. Бажан Ґеорґій від батька Леонтія — Кіцмань (Буковина).
291. Куфнер Йосиф від Олімпії Паучук — Валява (Буковина).
292. Ґанчерук Ілія від жени Єлени — Нова Жучка (Буковина).
293. Вахльовський Михайло від Емілії Вахльовської Обер — Шерэуц (Бук.).
294. Наконечна Катерина (є Туринки) від Костя Скоропата (з війска).
295. Запаринюк Петро і Левко Ілько Ґеорґія від Петра Левка — Волчківці — Снятин.
296. Андрущак Петро (з Голова — Сокаль) від Гната Данька (з війска).
297. Кульчицький Ґут Іван від жени Марії і родичів — Стрий.
298. Павленчук Танаско від Танаска Ґордащука і від Анни Тавленчук — Топорівці (Бук.) 2 листи.

—o—

Отсим повідомляємо всїх інтересованих, що листи до старого краю відсилаємо кождого тижня, покористуючи ся найдогіднїйшими кораблями. Окремих посьвідок на вислані листи ми не пересилаємо. Пересилка звичайних листів коштує 25 цнт., реджістрованих 40 цнт.

Просить ся інтересованих, котрі хотять відобрати листи, подати свою точну адресу і долучити на покрите коштів пересилки 25 цнт. а з Канади 40 цнт.

Також просимо подати число, яке є подане при Вашім листі в повисшім оголошеню „Свободи".

—o—

Всї чеки, моні ордери і листи адресувати і посилати на адресу:

INFORMATION BUREAU,

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Народна Канцелярія

„Української Народної Ради" в Америці.

ОГОЛОШЕНЄ.

Подаємо до відома всїм Українцям, що 31. жовтня с. р. з'орґанїзувалось „Українське Просьвітно-Драматичне Товариство" в Міннеаполіс.

Хто симпатизує справі просьвіти, хто любить театральну штуку і хто зможе помогти літературою, зволить відозвати ся на адресу: The Ukrainian Literary and Dramatic Society, 1805 2nd St. So., Minneapolis, Minn.

ВИКАЗ

УБИТИХ, РАНЕНИХ, ПОЛОНЕНИХ І ПРОПАВШИХ УКРАЇНЦІВ У ТЕПЕРІШНІЙ ВІЙНІ.

СКОРОЧЕНЯ:

п. = піхота (інфантерія)
стр. = стрільці (єгри)
у. = улани
д. = драгони
а. = артилерія (полева)
а. кн. = артилерія кінна
а. гір. = артилерія гірська
а. кр. = артилерія кріпосна
г. = гавбиці (полеві)
г. т. = гавбиці тяжкі
пн. = піоніри
сап. = сапери
тр. = трен (достава амуніції і живности)
с. = санітета
л. = ляндвер (піх. краєвої оборони)
у. л. = улани ляндвера
а. л. = артилерія ляндвера
г. л. = гавбиці ляндвера
з. о. = загальне ополчене (ляндштурм)
ж. = жандармерія
ск. ст. = скарбова сторож.

Подане при імени число означає полк (реґімент), баталіон або дивізію.

(Дальше).

Листа утрат ч. 157

ПОЛОНЕНІ:

Прокопчук Федор (в Росії)
Пушко Василь, інф., ран. (в Росії)
Салах Петро, інф. (в Росії)
Салюк Григорій, інф. (в Росії)
Сарко Никола, добр. (в Росії)
Сачейко Іван, інф. (в Росії)
Семчук Василь, 36 л.
Слюсар Іван, інф. (в Росії)
Стецький Панько (в Росії)
Томюк Василь, інф. (в Росії)
Ушинський Андрій, підоф. (в Росії)
Федюшок Ілько (в Росії)
Харенчук Федор (в Росії)
Харовський Мартин, ран. (у шпитали в Росії)
Ханчевич Юліян, санітет (в Росії)
Хромич Валентин, однор. добр., 100 п. (в Росії)
Червінський Юрко, 36 л.
Шуга Василь, інф. (в Росії)
Шумський Михайло, добр. (в Росії)
Шинкарчук Михайло, 36 л.

ДОПОВНЕНЯ І ПОПРАВКИ
оголошені в листі ч. 157.

До листи страт ч. 36:

Засадний Михайло, 13 стр., ран. і пол. (в Росії)
Коваль Никола, 13 стр., пол. (замісць убитий) (в Росії)
Коруд Андрій, 13 стр., ран. і пол. (в Росії)

Листа утрат ч. 158
видана 10. цьвітня 1915.

УБИТІ:

Водак Теодор, 1 л.
Грицай Теодор, 117 з. о. (6. XII, 1914)
Кілярський Михайло, 117 з. о. (6. XII, 1914)
Копидо Йосиф, 40 п. (23. XII, 1914—7. I, 1915)
Тащук Прокін, 40 п. (23. XII, 1914—7. I, 1915)
Чарнецький Кость, 40 п. (17. XI—15. XII, 1914)

РАНЕНІ:

Куш Никола (кад.), 1 л.
Борецький Іван, 1 л.
Гищук Юрко, 40 п.
Гавел Іван, 40 п.
Дрогомирецький Никола, 40 п.
Дурняк Василь, 40 п.
Карпюк Юрко, 40 п.
Настюк Юрій, 40 п.
Панталюк Юрко, 40 п.
Пендрук Василь, 40 п.
Стецюк Юрко, однор. добр., 73 п.
Татарин Василь, 40 п.
Ткачук Никифор, 40 п.
Федоращук Олекса, 40 п.

ПОЛОНЕНІ:

Геців Йосиф, 4 стр. (в Росії)
Дерчинський Михайло, 45 г. л. (в Росії)
Іскра Антін, 10 а. кн. (в Росії)
Ключковський Кирило, 4 стр., ран. (у шпитали в Росії)
Смільський Стефан, 32 стр. (в Росії)
Федорків Василь, 30 а. (в Росії)
Федоришин Франко, 4 стр. (в Росії)
Шульцар Григорій, 10 а. кн. (в Росії)
Ящишинець Теодор, 4 стр. (в Росії)

Листа утрат ч. 159
видана 13. цьвітня 1915.

УБИТІ:

Вавилевич Пилип (лайтн.), 95 п. (19—20. X, 1914)
Вілинецький Петро (кад.), 95 п. (18—31. X, 1914)
Бабіїв Василь, 95 п, (17—31. X, 1914)
Бачинський Іван, 95 п. (19. X, 14)
Варієцький Олекса, 95 п. (21—25. X, 1914)
Білас Михайло, 95 п. (17—31. X, 1914)
Білик Стефан, 95 п. (17—31. X, 1914)
Бовчко Василь, 95 п. (17—31. X, 1914)
Бурдейнюк Атанас, 95 п. (17—31. X, 1914)
Бурдельний Ілько, 95 п. (20—31. X, 1914)
Било Лев, 95 п. (17—31. X, 1914)
Василів Дмитро, 95 п. (17—31. X, 1914)
Вербицький Юліян, 95 п. (17—31. X, 1914)
Вусатий Михайло, 95 п. (17—31. X, 1914)
Висньовський Іван, 95 п. (17—31. X, 1914)
Гандзюк Петро, 95 п. (17—31. X, 1914)
Гардамала Яків, 95 п. (19—20. X, 1914)
Гричук Стефан, 95. п. (17—31. X, 1914)
Ґайда Гринь, 95 п. (18—31. X, 14)
Галат Микита, 95 п. (19. X, 1914)
Гаврон Петро (Івана), 95 п. (17—31. X, 1914)
Гінда Іван, 226 з. о. (27. II—3. III, 1915)
Данкевич Олекса, 95 п. (17—31. X, 1914)
Дідів Іван, 24 п. (27. II—3. III, 1915)
Добровольський Іван, 95 п. (20—31. X, 1914)
Дутка Михайло, 95 п. (17—31. X, 1914)
Дибак Павло, 95 п., ур. 1888, (14—16. II, 1915)
Жук Панько, 95 п. (19—31. X, 14)
Закравач Андрій, 95 п. (17—31. X, 1914)
Залуцький Василь, 95 п. (17—31. X, 1914)
Зарубайко Максим, 95 п. (17—31. X, 1914)
Ільницький Станислав, 95 п. (17—31. X, 1914)
Катеринюк Петро, 95 п. (20—31. X, 1914)
Казимирчук Теодор, інф. (95 п. (14—16. II, 1915)
Кінаш Никола, 95 п. (17—31. X, 1914)
Клічук Павло, 95 п. (17—31. X, 1914)
Колодрубський Володимир, 95 п. (19—31. X, 1914)
Кордяк Гринь, 95 п. (17—31. X, 1914)
Ковальський Никола, 95 п. (20—31. X, 1914)
Ковбель Йосиф, 95 п. (17—31. X, 1914)
Кубазевич Яків, 95 п. (17—31. X, 1914)
Курилюк Стефан, 95 п. (17—31. X, 1914)
Лазарик Танаско, 22 з. о. (22. II—3. III, 1915)
Лотоцький Михайло, 95 п. (17—31. X, 1914)

(Дальше буде).

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошення поміщені в сїй рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ".

Добродій зі Skaneateles, N. Y., зволить прислати до адміністрації „Свободи" свою адресу і відповідь, нащо він прислав $1.00. 143

Пошукую рідного брата **ІВАНА ДИШЕВСЬКОГО**, зі села Клебанівка, повіт Збараж, Галичина. Хто би о нім знав або він сам, нехай напише на адресу: John Tuchtij, P. O. Box 515, Little Falls, N. Y. 142-43

Пошукую свого шваґра **ВАСИЛЯ ТАТАРИНА**. Він перебував в Ст. Джореф, Мо. Хто би о нім знав, або він сам, прошу зголосити ся на адресу: Onys Lalyk, 13 Delray Ave., Detroit, Mich. 143-45

Пошукую **СВОЇХ ЗНАКОМИХ**, перебуваючих в Канаді і Америці зі Сільця Белзького, повіт Сокаль Галичина. Прошу зголоситись на мою адресу: John Hejko, 159 George St., Toronto, Ont., Canada. 143-45

Пошукую свого тітчаника **НИКОЛУ КОМАРНІЦЬКОГО**; походить з села Ільники, пов. Турка, Гал. Має около 26 літ. Хто би о нім знав або він сам, зволить повідомити на адресу: Bazyli Ilnicki, White Haven, Pa. 143-45

Пошукую свого брата **СТЕФАНА ЗАНЕВИЧА** і товариша **НИКОЛУ РОМАНОВА**. Брат мій мав бути в Дітроіт, Міш. Хто би про них знав або вони самі зволять зголоситись до: Dmytro Zanewicz, Box 456, Regina, Sask., Canada. 143

ЖЕНЩИНА, знаменита кухарка, інтеліґентна, прийме сейчас посаду до заряду домом у сьвященика. Ласкаві зголошеня просить ся слати на адресу адміністрації „Свободи" для „Posada". 143-46

Повідомляю моїх краянів і кревних, що я, низше підписаний, родом з Настасова, пов. Тернопіль, Галичина, перебуваю тепер в Торолд, Онт., Канада. Хто потребує зі мною переписуватись, прошу віднестись на слідуючу адресу: Stephen Rakocky, P. O. Box 969, Thorold, Ont., Can. 142-44

ХЛОПЦЯ УКРАЇНЦЯ, літ 13 до 18, потрібно до дому Англійця. Заплата після умови. Зголошеня до „Свободи". 141-43